

Nr 99.

Av herr Västberg, om återgivande genom s. k. rundradio av andra kammarens förhandlingar.

Fyra år ha förflutit sedan andra kammaren, på förslag av herrar Oskar Hagman, Eliel Löfgren och Värner Rydén, hade att taga ställning till frågan om medgivande för Kungl. telegrafstyrelsen att vid särskilda tillfällen få radiera kammarens förhandlingar. Kammaren avböjde dessa förslag. Saken kan emellertid nu förtjäna en ny omprövning.

Rundradion är redan en viktig faktor i vårt kulturliv. Dess anslutning och popularitet har växt år från år med oerhörd snabbhet. Allmänheten ställer ock allt större krav på omväxling i programmen. Man synes kräva att intet mänskligt skall vara radion främmande. Så mycket egendomligare är det då att radiolyssnarna ännu icke beretts tillfälle att få åhöra riksdagens förhandlingar. Detta är dock helt beroende på riksdagen själv, som icke lämnat medgivande härtill. Tiden borde nu vara inne för att åstadkomma rättelse på denna punkt.

Skälen ligga i öppen dag.

Allmänheten bör ha en viss rätt att åtminstone via radio få bilda sig en föreställning om riksdagens förhandlingar. Flertalet av radiolyssnarna komma nämligen aldrig i tillfälle att personligen få övervara ett riksdagsplenum. Tidningar och agitation lämna endast en begränsad möjlighet att följa en politisk diskussion eller lära sig känna en politisk personlighet. Radion äger ock sin givna begränsning, men det bästa får ej vara fiende till det goda. Från alla håll har man även framfört frågan om politisk upplysning och ökad politisk kultur. Detta med all rätt. Man har för syftets vinnande förordat gemensamma valmöten. Uppslaget är utmärkt — och alltså litet praktiserat. Radiering av viktiga riksdagsdebatter är det yppersta sättet att realisera det goda uppslaget. Ty här kan man endera låta diskussionen ompåna en politisk situation, såsom i en remissdebatt eller ock begränsa sig till en viss aktuell fråga, exempelvis besvarandet av en interpellation eller avgörandet av en betydelsefull fråga; här kunna mobiliseras de främsta och bästa talarna; här sammandrages den största och mest intresserade publiken och här bjudas de angenämaste formerna för debattörer och lyssnare. Det lär icke kunna bestridas att radion under sådana betingelser kan bli av ännu större betydelse och medverka till medborgarnas politiska fostran. Frågan är även om icke arrangementet skulle skapa en bättre politisk kultur även i riksdagen, både i fråga om talens längd, talarens teknik och riksdagsmännens uppträdande. Det

är nämligen knappast troligt, att radiolyssnarna utan kritik skulle tolerera långa och tråkiga föredrag, en dålig talkultur eller ett störande sorl. Genom pressen skulle de komma att kräva saklighet, koncentration, snabb replikföring och värdiga former. Indirekt skulle detta främja effektivare arbetsformer i riksdagen. Även som rent förströelsemedel skulle radieringen av en riksdagsdebatt med några trevliga poänger kunna vara av betydelse.

Vägande skäl emot äro svåra att anföra.

Grundlagen lägger intet hinder i vägen, då ju förhandlingarna äro offentliga. Och om Hans Maj:t Konungen per radio vill avlyssna en riksdagsdebatt lär icke den mest formalistiska tolkning däri kunna finna något grundlagsstridigt. När en riksdagsdebatt skall radieras och i vilken ordning kamrarna skola komma i fråga, äro saker som man med allra största förtroende torde kunna överlämna till talmanspresidiet. Bekymren över radions tekniska begränsning bör vederbörande verk och bolag men ej riksdagen påtaga sig. Men riksdagen bör ej hindra ett experiment för att pröva saken. Månheten på sina håll om riksdagens anseende, liksom ock om riksdagens debattörer, är visserligen rörande, men verkar icke förty en smula malplacerad, enär det dock torde bero på ledamöterna själva, vilket intryck en radierad diskussion skall efterlämna hos lyssnarna. Brister och olater skola avskaffas, men icke döljas.

Med anförande av ovanstående hemställes,

att andra kammaren för sin del måtte medgiva, att Kungl. telegrafstyrelsen må i kammarens plenisal uppsätta anordningar, som möjliggöra återgivande genom s. k. rundradio av kammarens förhandlingar, ävensom uppdraga åt kammarens presidium att bestämma, när och under vilka former sådan radiosändning må äga rum.

Stockholm den 18 januari 1929.

Mauritz Västberg.